

KAVALA/Türkiye

Emsal Karar | 28749/18 | Derdest | Nitelikli İzleme | Karar Tarihi: 10/12/2019 | Kesinleşme Tarihi: 11/05/2020

Davaya İlişkin Açıklamalar

Kavala davasında, başvuru 18 Ekim 2017 tarihinde Gezi olayları soruşturması kapsamında cebir ve şiddet kullanarak Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ortadan kaldırmaya teşebbüs (Türk Ceza Kanunu madde 312) ile Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının öngördüğü düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs (madde 309) suçlamaları ile gözaltına alınmış ve tutuklanmıştır.

Mahkeme, gözaltının ve tutuklu yargılamanın, başvuru bir suç işlediğine dair makul bir şüpheyi (Sözleşme'nin 5 § 1 maddesinin ihlali) destekleyecek delillerin yokluğunda gerçekleştiğine ve ayrıca başvuru susturma ve diğer insan hakları savunucularını caydırma (Madde 5 § 1 ile bağlantılı olarak 18. Madde ihlali) gibi "gizli bir amaç güttüğüne" karar vermiştir. Mahkeme ayrıca, Anayasa Mahkemesi tarafından başvuru tutukluluğuna ilişkin şikayetini incelemek için geçen sürenin (bir yıl, dört ay ve 24 gün), kişisel özgürlüğünün tehlikede olduğu göz önüne alındığında, yeterince "hızlı" olmadığına karar vermiştir (Madde 5 § 4'ün ihlali).

Mahkeme, 46. madde uyarınca, ihlalin mahiyetinin, onu telafi etmek için gereken tedbirlere ilişkin gerçek bir seçim hakkı bırakmadığını ve başvuru tutukluluğunun devamının, 5 § 1 maddenin ve 18. maddenin, 5 § 1. madde ile bağlantılı olarak ihlalinin uzatacağını belirtmiştir. Ayrıca davalı Devletlerin Sözleşme'nin 46 § 1 maddesi uyarınca Mahkemenin kararlarına uyma yükümlülüklerinin ihlalinin de oluşacağını bildirmiştir. Bu nedenle, hükümetin başvuru tutukluluğuna son vermek ve derhal tahliye edilmesini sağlamak için her türlü önlemi alması gerektiğine karar vermiştir.

Kararın İcrasının Mevcut Durumu

Avrupa Mahkemesinin kararından sonra meydana gelen olgusal gelişmeler, yetkililerin konumu ve Sekreterlik analizine ilişkin daha kapsamlı bir açıklama, 1377bis toplantısı için hazırlanan notlarda bulunabilir.

O toplantıdan bu yana, yetkililer 11 Eylül 2020'de (DH-DD (2020) 800) daha fazla bilgi sunmuştur.

Komite, 1377bis toplantısında (DH) (1-3 Eylül 2020) davayı incelerken, mevcut bilgilerin, başvuru devam eden tutukluluğunun Avrupa Mahkemesi tarafından tespit edilen ihlallerin bir devamı olduğuna dair güçlü bir karine ortaya çıkardığını değerlendirmiştir. Komite, mevcut davanın özel koşullarını ve gerekli acil bireysel önlemleri dikkate alarak, yetkilileri, başvuru Anayasa Mahkemesi nezdindeki bireysel başvurusunun mümkün olan en kısa süre içinde ve Avrupa Mahkemesinin bulguları dikkate alınarak incelenmesini sağlamak için gerekli tüm tedbirleri almaya çağırmıştır. Komite ayrıca yetkilileri, Anayasa Mahkemesi'nin kararına kadar başvuru derhal tahliye edilmesi için gerekenleri yapmaya çağırmıştır.

Türk yetkililer, 11 Eylül 2020 tarihli yazışmalarında, 1377bis toplantısında alınan kararın derhal Türkçeye çevrildiğini ve Anayasa Mahkemesi, İstanbul Cumhuriyet Savcılığı ve diğer ilgili kamu kurumlarına gönderildiğini bildirmiştir. Ayrıca, Komite'nin görevinin Avrupa Mahkemesi'nin bulgularıyla sınırlı olduğunun altını çizmişlerdir.

Başvuru, hala "siyasi veya askeri casusluk" suçundan tutukludur. Tutuklama hakkındaki bireysel başvuru Anayasa Mahkemesi önünde derdesttir. Anayasa Mahkemesi derhal incelemeye başlamış ve başvuruyu Adalet Bakanlığı'na bildirmiş, Bakanlık da gözlemlerini yakın zamanda Anayasa Mahkemesine iletmiştir.

Başvuru tutukluluğuna ilişkin son yargı incelemesi 28 Ağustos 2020 tarihinde yapılmıştır. Yetkili sulh ceza hakimliği, başvuru tahliye talebini reddetmiş ve tutuklu yargılamanın, başvuru suçlu bulunması halinde hükmedilecek cezanın uzunluğu veya güvenlik tedbirleri açısından orantılı bir tedbir olduğuna karar vermiştir. Hakimlik tarafından sıralanan diğer gerekçeler arasında 9 Mart 2020 tarihli tutukluluk kararında belirtilen deliller; soruşturma dosyasındaki delil durumu ve tüm delillerin henüz toplanmadığı; ihtilaf konusu suç için kanunda öngörülen cezanın uzunluğu; kaçma riski; söz konusu suçun işlendiğine dair güçlü bir şüpheye yol açan somut deliller; başvuru tutukluluğunu sona

erdirmek için yeterli somut delilin bulunmaması ve diğer koruma tedbirlerinin yeterli olmayacağı yer almaktadır.

Ayrıca, savcılığın Gezi olaylarıyla ilgili daha önceki suçlamalara ilişkin başvurusunun beraatına karşı istinaf başvurusu hala İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi nezdinde beklemektedir. Hâkimler ve Savcılar Kurulunca, beraat kararını veren üç hâkim hakkında disiplin soruşturması açılıp açılmayacağına ilişkin ön incelemeye ilişkin henüz bir karar alınmamıştır.

Bakanlar Komitesinin Son İncelemesi:

Referans Metinler:

[DH-DD\(2020\)290](#), [CM/Del/Dec\(2020\)1377bis/H46-38](#)

Notlar/Sorunlar:

Başvuru	Dava	Karar Tarihi	Kesinleşme Tarihi	Sınıflandırma Kategorisi
28749/18	Kavala	10/12/2019	11/05/2020	Kompleks sorunlar ve acil bireysel önlemler

1383. toplantı 29 Eylül – 1 Ekim 2020 (DH)-Notlar:

Bu toplantıda sadece Kavala için gerekli olan acil bireysel önlemlerin incelenmesi önerilmiştir.

Yetkililerin Komite'nin son kararını derhal Türkçeye çevirip başta Anayasa Mahkemesi ve Savcılık olmak üzere ilgili kurumlara göndermesi olumlu bir gelişmedir.

Ancak, Komite'nin açık ifadesine rağmen, başvurusunun "siyasi veya askeri casusluk" suçundan tutukluluğunun sona erdirilmemesi büyük endişe kaynağıdır. Komitenin, son kararında, mevcut bilgilerin, başvurusunun mevcut tutukluluğunun Mahkeme tarafından tespit edilen ihlallerin bir devamı olduğuna dair güçlü bir karine ortaya çıkardığını belirtmiş olduğu hatırlatılmaktadır.

Bu nedenle, mevcut toplantı öncesinde veya sırasında, yetkililerin, Kavala'nın serbest bırakıldığı veya kısa bir süre sonra serbest bırakılacağı bilgisini Komiteye sunacakları umulmaktadır.

Eğer bu gerçekleşmezse, Komite yetkilileri, Anayasa Mahkemesinin kararına kadar başvurusunun derhal serbest bırakılmasını sağlamaya davet etmelidir; Anayasa Mahkemesi, mümkün olan en kısa süre içinde ve Mahkeme'nin mevcut davadaki bulgularına uyumlu olarak kararını vermelidir.

Ayrıca, yetkili organların, Sözleşme'nin 46. Maddesi kapsamındaki eski hale iade yükümlülüğünün (restitutio in integrum), Mahkeme tarafından tespit edilen ihlallerin tüm sonuçlarının ortadan kaldırılmasını gerektirdiğini dikkate almaları gerekmektedir. Bu, hem başvurusunun 2013 Gezi Parkı olaylarıyla ilgili suçlamadan beraat kararına karşı derdest olan istinaf başvurusunun hem de Temmuz 2016 darbe girişimine karıştığı iddiasıyla ilgili mevcut soruşturmanın, AİHM'nin bulguları, Türkiye'nin Sözleşme'nin 46. maddesi kapsamındaki yükümlülükleri doğrultusunda ve Anayasa'nın Avrupa Mahkemesinin tespitlerine öncelik sağlayan 90. maddesi kapsamında başka bir gecikme olmaksızın sonuçlandırılması gerektiği anlamına gelmektedir.

Son olarak, Komite bu davaya ilişkin incelemesine en geç bir sonraki DH toplantısında (1-3 Aralık 2020) devam etmeye karar verebilecektir. Başvurusunun bir sonraki incelemeye kadar hala serbest bırakılmamış olması durumunda, Komite Sekreterliğe bir taslak ara karar hazırlama talimatı verebilecektir.

Kararlar:

Bakan yardımcıları,

1. Mahkeme'nin, başvurusunun yakalanması ve tutuklu yargılanmasının, bir suç işlediğine dair makul bir şüpheyi (Sözleşme'nin 5 § 1 maddesinin ihlali) destekleyecek delillerin yokluğunda gerçekleştiğine ve ayrıca başvurusunu susturma ve diğer insan hakları savunucularını caydırma (Madde 5 § 1 ile bağlantılı olarak 18. Madde ihlali) gibi "gizli bir amaç güttüğüne" karar verdiğini; ayrıca, Anayasa

Mahkemesi tarafından başvuruçunun tutukluluğuna ilişkin şikayetini incelemek için geçen surenin (bir yıl, dört ay ve 24 gün), kişisel özgürlüğünün tehlikede olduğu göz önüne alındığında, yeterince "hızlı" olmadığına karar verdiğini (Madde 5 ř 4'n ihlali) hatırlatmaktadır;

2. Komite, davaya ilişkin ilk incelemede (1377bis toplantısı, 1-3 Eylül 2020), kendisine sunulan bilgilerin, başvuruçunun mevcut tutukluluğunun, tespit edilen ihlallerin bir devamı olduğuna dair güçlü bir karine oluşturduğunu dikkate aldığını ve, Anayasa Mahkemesinin tutukluluğu incelediğine dikkat çekerek, yetkilileri karara kadar başvuruçunun derhal saliverilmesini sağlamaya davet ettiğini hatırlatmaktadır;
3. Yetkililerin, Komitenin kararını derhal tercüme edip Anayasa Mahkemesi dahil ilgili kurumlara iletmesini memnuniyetle karşılamış; 29 Eylül 2020 tarihli toplantıda verilen bilgilere göre, Anayasa Mahkemesi'nin Kavala Başvurusuna ilişkin incelemesini ertelediğini kaydetmiş ve incelemesini mümkün olan en kısa sürede ve Avrupa Mahkemesinin kararına uygun olarak tamamlaması yönündeki güçlü beklentisini ifade etmiştir;
4. Komitenin bu konudaki açık talebine rağmen başvuruçunun hala serbest bırakılmamış olmasından duyduğu derin endişeyi dile getirmiş ve yetkilileri şiddetle başvurayı derhal serbest bırakmaya çağırmıştır;
5. Eski hale iade yükümlülüğünün ihlalin olumsuz sonuçlarının ortadan kaldırılmasını gerekliliğini hatırlatarak; bu nedenle, başvuranın 2013 Gezi Parkı olayları ile ilgili olarak kendisine yöneltilen önceki suçlamayla ilgili olarak beraat kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun ve Temmuz 2016 darbe girişimine karıştığı iddiasına ilişkin mevcut soruşturmanın Mahkemenin bulgularına dayanılarak daha fazla gecikmeden karara bağlanması gerektiğinin altını çizmiştir;
6. En geç 1390. toplantıda (1-3 Aralık 2020) (DH) davaya ilişkin incelemesine devam etmeye karar vermiş ve Sekreterliğe, başvuruçunun tutukluluğunun halen devam etmesi durumunda Komite tarafından incelenmek üzere bir geçici karar taslağı hazırlaması talimatını vermiştir.